

01

Mindaugas Navakas. Fantastinis gyvūnas
1978
Granitas, h. 176 cm.

02

Mindaugas Navakas. Dedikacija Kazimierui Būgai
1979
Bronza, autorinė liejyba, paausavimas granitas, h. 250.

Arkskyvoji auroiaus skulptūra liudija prieš pasukant abstrakčios raiškos link vykusias paieškas. Darbe atpažįstamas Aušros vartų dekore mitologinio grifono motyvas.

Aikštelė priešais buvusį „Turisto“ viešbutį, 1974, arch. Justinas Šeibokas, dabar - viešbutis „Best Western Vilnius“), Konstitucijos 14, Vilnius.

Minint 400 metų VU jubiliejų filologijos fakultete duris atvėrė Kazimiero Būgos auditorija, kurioje atsirado šešis kartus multiplikuotas vieno žymiausių lietuvių kalbos tyrinėtojo atvaizdas stovintis ant granitinės kolonos, kurioje iškalta įvardžio aš linksniuotė prūsų kalba. Pasirinkta traktuotė anuomet suglumino net ir tolerantiškuosius VU užsakovus. Albinas Kentra prisimena, kad universitetinėje meno komisijoje darbas buvo priimtas tik po žymaus kalbininko Viačeslavo Ivanovo pastebėjimo, kad ši dedikacija – pats trumpiausias išnykusios prūsų kalbos žodynas.

Kazimiero Būgos auditorija, filologijos fakultetas, Vilniaus Universitetas, Universiteto g.5 , Vilnius.

03

Mindaugas Navakas ir Petras Repšys. Memorialinė lenta Kazimierui Būgai
1979
Bronza, autorinė liejyba, vario galvanoplastika, sidabravimas, 46x62x10,5.

04

Betono skulptūrų simpoziumas
Vilniaus namų statybos kombinato stambiaiplokščių namų detalių gamykloje Aukštuosiuose Paneriuose, arch. Vytautas Jakubauskas, Savanorių pr. 174.

Pirmasis kūrybinis simpoziumas viešojoje industrinėje erdvėje vyko tarpininkaujant LSSR dailininkų sąjungai, netrukus po betoninio IX forto memorialo atidengimo Kaune (1966–1984, Alfonsas Ambraziūnas, arch. Gediminas Baravykas, Vytautas Vielius). Navakui, vienam šio projekto iniciatorių, susidomėjus šia „bjauria ir brutalia“ medžiaga parūpo sukurti „šiurkščios dvasios betoninių kūrinių“. Sumanymas buvo įgyvendintas subūrus bendraminčius. O laikmečiui neįprasti plastiniai sprendimai tapo matomi kiekvienam keliaujančiam traukiniu iš Vilniaus į Kauną bei atgal, tačiau gamyklos vadovybė, „išvydus jau padarytas skulptūras, apsimetė, kad nežino, kaip jos čia atsirado“. Atkūrus nepriklausomybę, nuvilnijus privatizacijos bangai darbai buvo primiršti, nyko. Nuo 2012 m. kuratorė Virginija Januškevičiūtė siekia šį vėlyvojo sovietmečio modernizacijos paveldo projektą aktualizuoti.

05

Kęstutis Musteikis. Rytas
1985
Betonas, h. 400 cm.

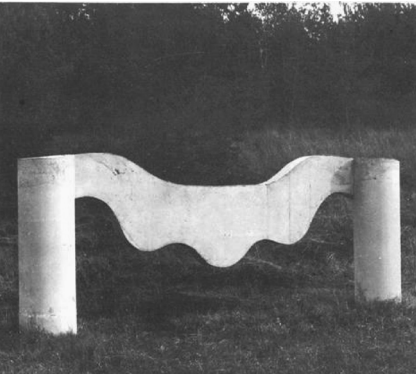
06

Naglis Nasvytis. Mėnesiena
1985
Betonas, h. 420 cm, darbas apiręs.

07

Mindaugas Navakas. Užvara
1985
Betonas, h. 220 cm.

08

Mindaugas Šnipas. Piliakalnis
1985
Ilg. 520 cm.

09

Vladas Urbanavičius. Rantytas
1985
Ilg. 350

Betono skulptūrų simpoziumas Vilniaus ligoninių miestelyje Santariškėse, 1978–1983, ligoninių kompleksas realizuotas pagal 1971 patvirtintą arch. Eduardo Chlomausko ir Kazimiero Regimanto Plyčiuraičio-Plyčiaus planavimo projektą. Ligoninių komplekso architektai Eduardas Chlomauskas, Kazimieras Regimantas Plyčiuraitis-Plyčius, Zigmantas Liandzbergis, A. Panavas, R. Kristaponienė), Santariškiškių g., Vilnius.

1991 m., tarpininkaujant Lietuvos dailininkų sąjungai, Vilniaus ligoninių miestelio gydytojams pageidavus papuošti viešąją erdvę meno kūriniais įvyko „toks menkas pleneras. Pavasarį susitarėme, o rudenį gavę neindeksuotus pinigų, vos įstengėme padengti išlaidas“ (Navakas). Žvelgiant šiandieną į ligoninių miestelio aplinką, girdint pranešimus apie čia numatomus pastatyti kūrinius tenka pripažinti, kad renginio metu sukurti abstrakčios raiškos kūriniai įtakos šeiminių skoniui nedaro.

10

Algis Lankelis. Susijungiančios plokštumos
1991
Betonas, h. 300 cm.

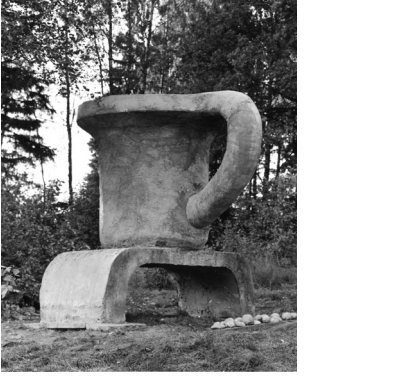
11

Mindaugas Navakas. Pjūvis III
1991
Betonas, h. 410 cm.

12

Gediminas Akstinas. Puodukas
1991
Betonas, h. 230 cm.

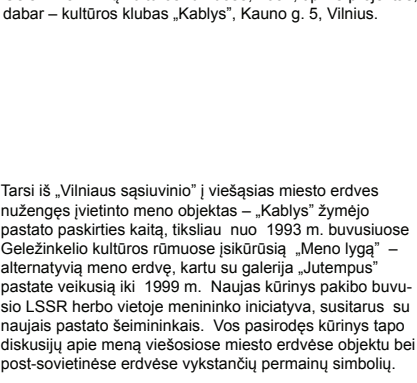
13

Deimantas Narkevičius. Kolona II
1991
Betonas, h. 320 cm.

14

Mindaugas Navakas. Kablys
1994
Suvirinti plieno lakštai, rūdys, 450x350x120. Buvusiuose Geležinkelinių kultūros rūmuose, 1957, tipinis projektas, dabar – kultūros klubas „Kablys“, Kauno g. 5, Vilnius.

Tarsi iš „Vilniaus sąsiuvinio“ į viešąsias miesto erdves nužengęs įvietinto meno objektas – „Kablys“ žymėjo pastato paskirties kaitą, tiksliau nuo 1993 m. buvusiuose Geležinkelinių kultūros rūmuose įsikūrusią „Meno lygą“ – alternatyvią meno erdvę, kartu su galerija „Jutempus“ pastatė veikusių iki 1999 m. Naujas kūriny pasikibo buvusio LSSR herbo vietoje menininko iniciatyva, susitarus su naujais pastato šeimininkais. Vos pasirodęs kūriny tapo diskusijų apie meną viešosiose miesto erdvėse objektu bei post-sovietinėse erdvėse vykstančių permainų simbolių.

15

Ksenija Jaroševaitė. Katinas
2008
Granitas, h. 350, Jurgos Ivanauskaitės skverelis, arch. Virginija Kurpienė, Aguonų g., Vilnius

Jurgos Ivanauskaitės skvere Vilniuje *apsigyvenęs* neįtikėtino dydžio granitinis „Katinas“ buvo sukurtas „Jurgos Ivanauskaitės atminimo ir palikimo fondo“ užsakymu. Greta pagrindinių kūrinių pastatymo rėmėjų minima UAB „Lietuvos dujos“. Autorė džiaugiasi, kad „<...> sutvarkyta dar viena Vilniaus erdvė. Man labiausiai patiko idėja, kad Jurgos skvere reikia ne balvono, ne paminklo, o paprasciausio katino. Vienas malonumas kurti, kai nereikia kažko labai solidaus daryti“.

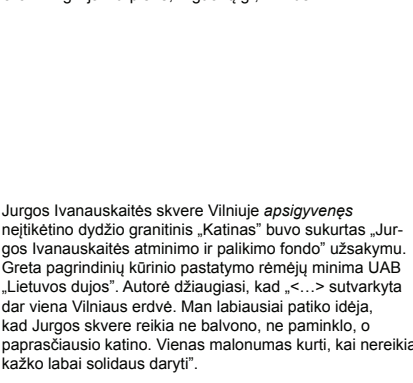
16

Robertas Antinis. Puskalnis
2009
Pleno plokštė ir plieninių vamzdžių konstrukcija, rūdys, supiltos žemės, vėlėna, žolės sėklos, 500x650x500 cm.

17

Mindaugas Navakas. Dviaukštis
2009
Skirtingų spalvų poliuruotas granitas, ametisto geodas, h 450 cm.

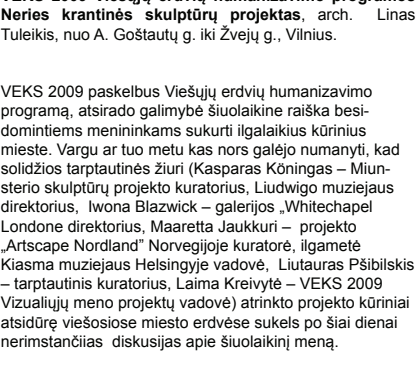
18

Vladas Urbanavičius. Krantinės Arka
2009
Plienai, antrinės žaliavos, panaudoti seni, iš žemės iškasti plieniniai SSRS dujotekio „Družba“ vamzdžiai, rūdys, 1400x2000x140 cm.

19

VEKS 2009 Viešųjų erdvių humanizavimo programos Neris krantinės skulptūrų projektas, arch. Linas Tuleikis, nuo A. Goštautų g. iki Žvejų g., Vilnius.

VEKS 2009 paskelbus Viešųjų erdvių humanizavimo programą, atsirado galimybė šiurkščia raiška besidomintiems menininkams sukurti ilgalaikius kūrinius mieste. Vargu ar tuo metu kas nors galėjo numanyti, kad solidžios tarptautinės žiuri (Kasparas Koningas – Miunsterio skulptūrų projekto kuratorius, Liudwigo muziejaus direktorius, Iwona Blazwick – galerijos „Whitechapel“ Londone direktorius, Maaretta Jaukkuri – projekto „Artscape Nordland“ Norvegijoje kuratorė, Igametė Kiasma muziejaus Helsingyje vadovė, Liutauras Pšibilskis – tarptautinis kuratorius, Laima Kreivytė – VEKS 2009 Vizualiųjų meno projektų vadovė) atrinkto projekto kūriniai atsidūrę viešosiose miesto erdvėse sukels po šiai dienai nerimstančias diskusijas apie šiurkščią meną.

20

Robertas Antinis. Puskalnis
2009
Pleno plokštė ir plieninių vamzdžių konstrukcija, rūdys, supiltos žemės, vėlėna, žolės sėklos, 500x650x500 cm.

KAIP ATsiranda DAUG GERŲ SKULPTŪRŲ?

GIDAI:
architektūros istorikė Marija Drėmaitė,
dailėtyrininkė ir kuratorė Elona Lubytė,
architektas Vytautas Jakubauskas,
skulptorius Vladas Urbanavičius.

Ekskursija skirta supažindinti su šiuolaikinės skulptūros paveldu slypinčiu Vilniuje ir aplink jį (nuo Santariškių ligoninių miestelio iki Aukštųjų Panerių). Viešumoje ir vėl įsiplieskus diskusijai apie Vlado Urbanavičiaus „Krantinės arkos“ grožį, tampa svarbu prisiminti, kaip inovatyvūs kūriniai vėlyvajame sovietmetyje ir šią dieną patekdavo/ patenka į viešąsias erdves. Šį kartą suteiksime dėmesį į jų plastinės raiškos nekonvencionalumą, atsiradimą viešumoje lėmusias aplinkybes bei kylantį poreikį rūpintis šio paveldo išsaugojimu.

Kelionės metu apžiūrėsime Roberto Antinio (g. 1949), Gedimino Akstino (g. 1961), Ksenijos Jaroševaitės (g. 1953), Algio Lankelio (g.1964), Kęstučio Musteikio (g. 1956), Deimanto Narkevičiaus (g. 1964), Naglio Nasvyčio (g. 1957), Mindaugo Navako (g. 1952), Petro Repšio (g. 1942), Mindaugo Šnipo (g. 1960), Vlado Urbanavičiaus (g.1951) darbus.

il. Šaltinis : trolibanas.lt

Tai AF 12 pokalbių ciklą „Nebendradarbiavimas - apie skulptūrą“ papildantis renginys.

Ekskursiją remia: UAB „Inžinieriniai tinklai“

ARCHITEKTŪROS [žmonių] FONDAS:
Elona Lubytė, Marija Drėmaitė, Vytautas Jakubauskas, Vladas Urbanavičius,
Julija Reklaitė, Aistė Galaunytė, Indrė Ruseckaitė, Matas Šiupšinskas, Ieva Cicėnaitė

www.archfondas.lt arch@archfondas.lt ekskursijos@archfondas.lt